

Mito Croes,
Bijdrage aan symposium Genootschap Aruba, 2 nov. 07

Een toekomstvisie voor het Koninkrijk der Nederlanden

Ik ga het vandaag niet hebben over de staatkundige veranderingen waar een heleboel ambtenaren hier in Den Haag maar ook op de eilanden van de Antillen nu druk mee bezig zijn. Ik wil het wel hebben over de fundamentele politieke processen binnen het Koninkrijk.

En deze fundamentele politieke processen worden maar voor een klein deel bepaald door al de staatsrechtelijke regels die we nu hebben en al die nieuwe die wij in de toekomst zullen krijgen.

Politieke processen, worden veel meer gevoed door percepties.

Ook binnen ons Koninkrijk is het op basis van percepties - over en weer, hier in Den Haag - maar ook daar op de eilanden – dat wij onze politieke standpunten innemen. En dan gaan we van uit dat wat wij zien, of denken te zien, natuurlijk ook de realiteit is.

Laten we nu even kijken naar onze percepties in Koninkrijksverband.

Wat is nu - van de kant van de West gezien - de realiteit in de verhouding met onze Koninkrijkspartner Nederland ?

Zwart-wit gesteld: deze perceptie is – en dat is al sinds medio jaren veertig zo – dat Koninkrijkspartner Nederland niet te vertrouwen is. Ondanks de zgn. Koninklijke Belofte van december 1942 wil Nederland helemaal niet dekoloniseren.

Nee, Nederland wil de West telkens weer herkoloniseren.

De inwerkingtreding van het Statuut in 1954 heeft geen wijziging gebracht in onze perceptie. Alleen zie je dat sinds 1954 het wantrouwen vooral tot uiting komt in de perceptie in de West dat Nederland de nevenschikking en de gelijkwaardigheid tussen de Antillen en Nederland, waarvoor wij dus zo lang hebben gestreden - en die nu volgens ons in het Statuut is verankerd - niet wil respecteren.

Wij moeten dan ook steeds op onze *qui vive* blijven. Nederland zal blijven trachten onze autonomie uit te hollen.

Kortom, wij in de West, stellen ons al meer dan 50 jaar defensief op in Koninkrijksverband om te beletten dat Nederland ons herkoloniseert.

Van een initiatief vanuit 'De West' om de samenwerking in Koninkrijksverband te verbreden en verdiepen is dan ook nooit sprake geweest.

Wat valt nu te zeggen over deze perceptie die al een halve eeuw deze opstelling in de West bepaalt.

Wel, in het kader van de 'viering' van 50 jaar Statuut - nu bijna twee jaar geleden – is er een opiniepeiling in Nederland gehouden. Uit de cijfers blijkt dat de

meeste Nederlanders ons helemaal niet wil herkoloniseren. Integendeel de meeste Nederlanders willen juist van de West af.

En dat kan overigens geen verrassing zijn. Van eindjaren zestig tot medio jaren negentig was het Nederlandse regeringsbeleid, breed gedragen door de Kamer, dat de Caribische rijkdelen onafhankelijk zouden moeten worden.

En dan onze perceptie over de inhoud van het Statuut. Het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden, waarvoor wij sinds 1954 respect van Nederland eisen. Het Statuut waarin in onze perceptie staat dat wij nu staatsrechtelijk 'gelijkwaardig' en 'nevengeschied' zijn aan Nederland. Waarin volgens ons staat dat Nederland zich absoluut niet meer met onze interne zaken in de West mag bemoeien en dat wij nu samen de gemeenschappelijke belangen, de zgn. Koninkrijksaangelegenheden, op voet van gelijkwaardigheid behartigen.

Wel, helaas voor ons, dit Statuut dat wij in de West zo koesteren heeft nooit bestaan.

De volstrekt asymmetrische onderhandelingen over de Koninkrijksverhoudingen hebben toe geleid dat wij uiteindelijk in 1954 het huidige Statuut, dat tenslotte door Nederland als een 'take it or leave it' document is gepresenteerd, hebben geaccepteerd. En dat eigenlijk tegen heug en meug.

En waarom tegen heug en meug ?

Wel omdat - in tegenstelling tot de ontwerp-Rijkgrondwet voor het Verenigd Koninkrijk der Nederlanden - dat was opgesteld aan de hand van de besluiten van de Ronde Tafel Conferentie van 1948 - ons Statuut helemaal geen nevenschikking en gelijkwaardigheid kent maar een hiërarchisch systeem waarin wij in de West een aan Nederland ondergeschikte positie innemen. Het is zoals, de Nederlandse professor Logemann - die actief had deelgenomen in het hele naoorlogse dekolonisatieproces - in 1954, kort nadat overeenstemming was bereikt over het Statuut heeft gesteld: en ik citeer "*The surprising result is that Surinam and the Antilles have contented themselves with little more than a consultative role*".

Hoe komt het dan dat wij in De West toch zo'n ander beeld hebben van wat het Statuut werkelijk bepaalt

Wel ik denk dat dit vooral komt omdat er bij de formulering van de bepalingen van het Statuut expliciet gekozen is voor een misleidend woordgebruik om de ondergeschikte positie van de Caribische rijkdelen te verhullen. Dit misleidend woordgebruik was niet alleen nodig voor de politieke *face-saving* van de delegaties uit de West maar vooral ook voor de internationale erkenning van het Statuut als dekoloniatiedocument. En daar had Nederland het heel erg moeilijk mee.

Hierbij komt overigens ook nog bij dat juist het Statuut, dat wij in de West zien als een document waarin onze autonomie ten aanzien van Nederland ten eeuwige

dage zou zijn verzekerd, juist met zich brengt dat Nederland zich steeds meer moet gaan bemoeien met onze zogenaamde interne aangelegenheden.

En dit ongeacht of Nederland dat wil of niet.

Dat komt onder meer omdat - steeds meer - praktisch alles wat wij op onze eilanden doen of nalaten een internationaal karakter krijgt en er steeds meer verdragen komen die ook voor ons gelden. Met andere woorden steeds meer krijgen onze zgn. autonome lands- en eilandsaangelegenheden een internationale dimensie en daarmee het karakter van 'buitenlandse betrekkingen'. En volgens het Statuut is de behartiging van de buitenlandse betrekkingen een 'Koninkrijksaangelegenheid'.

En Koninkrijksaangelegenheden worden volgens het Statuut behartigd door in essentie Nederlandse politieke organen die optreden in een Koninkrijksfunctie met inachtneming van bepaalde procedures.

Met andere woorden naarmate de internationalisering vordert neemt de betrokkenheid van in essentie Nederlandse politieke organen bij wat gebeurt op onze eilanden toe.

Andere landen en internationale instanties gaan als wij daar tegen verdragen handelen niet daar klagen maar komen hier in Den Haag klagen.

En als ze terecht klagen zal Nederland voor moeten zorgen dat daar in de West orde op zaken gesteld wordt of anders zal Nederland dat zelf moeten doen. En het Statuut geeft Nederland dan ook de nodige juridische instrumenten om hier in te grijpen.

Overigens, en daarmee heb ik vandaag genoeg gezegd over het Statuut, heeft het Statuut naar mijn mening de Caribische rijkdelen nooit in de weg gezeten, Ironisch genoeg heeft het Statuut juist Nederland in de weg gestaan vooral bij de jarenlange pogingen om de Caribische rijkdelen uit het Koninkrijk te zetten.

Wat zijn nu van Nederlandse kant de percepties en vooronderstellingen die het Nederlands politiek handelen in Koninkrijksverband bepalen.

U hebt natuurlijk de afgelopen dagen de krant gelezen. De fractieleiders die daar geweest zijn zijn of boos of bedroefd of allebei..

En dat is niets nieuws.

Al decennia lang voert politiek Nederland een verwoede strijd om de eilanden in de West op het rechte pad te brengen.

Al decennia lang is Den Haag van overtuigd dat wij met zijn allen in de West' een wanbeleid voeren.

En het bewijs bij uitstek van dit wanbeleid is dat wij daar maar blijkbaar niet in kunnen slagen een sluitende begroting op te stellen.

Iets wat de Nederlandse lagere overheden meestal wel lukt.

Het feit dat in de 'west' de sluitende begroting maar niet lukt, en sterker nog, dat de schulden oplopen kan in Haagse ogen niet anders geïnterpreteerd worden dan dat de regeerders daar in de West geen deugdelijk financieel beleid willen of - vanwege onkunde - niet kunnen uitvoeren.

En er moet nu dan ook een definitief eind komen aan dat financieel wanbeleid. Dus niet langer pappen en nathouden’.

Wat kunnen wij nu zeggen van de Nederlandse perceptie ten aanzien van de zgn. sluitende begroting. De perceptie die al decennialang onze Nederlandse vrienden zo boos en of bedroefd maakt.

Toen ik vorig jaar de Nederlandse Kamercommissie voor Antilliaanse en Arubaanse Zaken voorhield dat de eis van een ‘sluitende begroting’ op de zeer kleinschalige eilanden in de west, bij een zelfde voorzieningenniveau als in Nederland, en daar gaat het om, bij een zelfde voorzieningenniveau, het equivalent is van wel een heel ruime begrotingsoverschot in Nederland – en dat heeft Nederland bij mijn weten tot nu toe nooit gehaald - werd ik met stijgende verbazing aangekeken.

En toch is het niet zo moeilijk.

Ik heb vorig jaar in mijn diesrede op de Universiteit van de Nederlandse Antillen het voorbeeld van een hotel gebruikt.

Als je een hotel wil gaan bouwen van 400 kamers en je wil je gasten het service-niveau aanbieden van een 4-sterren hotel - dat betekent dus 24 uur room-service, sauna, gym, groot zwembad, elke avond een goede show, noem maar op - dan is dat heel goed mogelijk. We hebben zelfs teveel van dergelijke hotels op Aruba.

Maar als je een zelfde 4-sterren serviceniveau wil gaan bieden bij een hotel van 4 kamers zul je merken dat dat nooit zal lukken. Je 4-sterren hotel van vier kamers zou namelijk de vaste uitgaven van groot viersterren hotel hebben maar de inkomsten van een klein vier-kamer hotel en dat is niet veel.

En je kunt niet vanwege je gering aantal kamers gaan bezuinigen door bijvoorbeeld in plaats van een zwembad van dertig meter een zwembad van drie meter aan te leggen of door in plaats van een show van 2 uur een show van 2 minuten aan te bieden.

Net zo min kun je als je klein eiland, als bijvoorbeeld Bonaire bent, een internationaal vliegveld aanleggen met een landingsbaan van 20 meter.

De nadelen en beperkingen en vooral ook de extreme kwetsbaarheid van kleine eilanden is het onderwerp van heel veel studies. Er zijn websites en er zijn leerstoelen gewijd aan de problematiek van de kleine schaal.

Er zijn studies van de World Bank, van het Britse Commonwealth maar ook van de Europese Unie. Malta heeft een wereldberoemd *Small Island Institute* waar een zgn. *Vulnerability Index* is ontwikkeld waarmee de kwetsbaarheid van kleine landen kan worden vastgesteld.

Maar in ons Koninkrijk is het denken nog niet zover gevorderd. Het adagium van de ‘sluitende begroting’ is wellicht nog de enige heilige koe in dit koe-rijk land.

En overigens om terug te keren op ons 4-sterren-hotelletje. Het maakt niet uit welke rechtsvorm wij ons hotelletje geven: NV, BV, enz. het maakt niet uit. De

rechtsvorm heft de feitelijke beperkingen en nadelen van de kleine schaal niet op.

Het invoeren van Nederlandse gemeente- en provinciemodellen zullen dan ook financieel gezien weinig uitmaken. Je kunt veel met staatsrecht maar je kunt niet de inherente nadelen en beperkingen van de kleine schaal van onze eilanden wegnemen. Juridische ingrepen leiden dan ook niet tot de 'sluitende begroting' De Franse eilanden in het Caribisch gebied bijvoorbeeld zijn sinds jaar en dag als departementen onderdeel van de Franse natie. Recentelijk is berekend dat momenteel Frankrijk per burger van deze Franse Caribische eilanden een veelvoud bijdraagt vergeleken met wat Nederland nu spendeert per burger van de Antillen en Aruba.

Wat is nu mijn probleem met het dogma van de balanced budget behalve dat het onze Nederlandse politieke vrienden zo boos en/of bedroefd maakt.

Simpel gesteld. Om in de kleinschalige situatie in De West de tering naar de nering te brengen en de *balanced budget* te realiseren zal daar onvermijdelijk het voorzieningenniveau verlaagd moeten worden.

Ik wil daar twee opmerkingen over maken.

In de eerste plaats is er hier sprake van een groot *penny wise pound foolish* gehalte.

Als bijvoorbeeld een sluitende begroting gehaald wordt doordat niet in de infrastructuur of het onderwijs wordt geïnvesteerd – en we konden vorige week in de krant lezen dat dit blijkbaar op Aruba nu het geval is – dan leidt dit onherroepelijk tot nog meer stagnering van de economische groei op langere termijn en dus tot verminderde inkomsten voor de overheid en dus ook tot nog grotere begrotingstekorten op langere termijn.

Uiteindelijk zal daar het hele Koninkrijk onder gaan lijden. En ik zeg uitdrukkelijk het hele Koninkrijk.

Wat is namelijk het gevolg als wij in de West om toch maar de sluitende begroting te bereiken gaan bezuinigen in onderwijs, volksgezondheid, sociale uitkeringen, enz en wij daar in De West dus onze voorzieningenniveau verlagen en bijvoorbeeld met zijn allen degraderen tot het service-niveau van een 1-ster hotelletjes ?

Wel onze mensen daar hebben nog altijd de keuze om in het aan deze kant van de oceaan gelegen grotere vier-sterren hotel Holland in te checken. En daar wordt de directie hier in Den Haag van dit grotere viersterren hotel Holland ook niet vrolijk van.

Ik geloof dan ook dat het dringend tijd wordt dat onze vrienden in Nederland zich afvragen of de doodlopende weg naar de balanced budget op al die kleine eilanden nog steeds gevolgd moet worden.

En of het niet beter zou zijn voor de eigen gemoedsrust om eens een keer out of the box te kijken en bijvoorbeeld te kijken hoe binnen de EU wordt omgegaan

met het probleem van de kleinschalige regio's en vooral met kleinschalige eilanden.

En terzijde. Zoals U allen weet sinds het arrest van Eman en Sevinger zijn ook ook al die landgenoten in de West burgers van deze Europese Unie. Burgers die dus in principe aanspraak kunnen maken op de burgerschapsrechten van de Europese Unie. Zoals u weet zullen ook zij gaan deelnemen aan de volgende verkiezingen voor het Europees Parlement.

Hoe is het nu binnen de Europese Unie

Wel het beleid in de Europese Unie is, anders dan in het Koninkrijk, gericht op het realiseren van de sociaal-economische cohesie tussen alle delen van het Koninkrijk. Het EU- regiobeleid is erop gericht dat overall binnen de EU een min of meer gelijk welvaartsniveau gerealiseerd wordt en de verschillende regio's structureel concurrerend zijn.

En daarbij wordt ook expliciet van uitgegaan dat regio's die vanwege hun specifieke kenmerken permanente nadelen hebben, zoals de kleinschalige ultraperifere gebieden (overigens groter dan wij), een permanente bijzondere benadering vereisen. Deze bijzondere benadering acht de Europese Unie noodzakelijk, en ik citeer artikel 299 lid 2 van het EG-Verdrag, "*Gezien de structurele economische en sociale situatie (.....) die wordt bemoeilijkt door de grote afstand, het insulaire karakter, de kleine oppervlakte, een moeilijk reliëf en klimaat en de economische afhankelijkheid van enkele producten, welke factoren door hun blijvende en cumulatieve karakter de ontwikkeling van deze gebieden ernstig schaden...*"

De ultraperifere gebieden, die vrijwel exact dezelfde permanente beperkingen en handicaps als onze eilanden in de West hebben, hebben dus in EU-verband op grond van artikel 299 lid 2 van het EG verdrag aanspraak op op een permanente bijzondere benadering teneinde hen in staat te stellen structureel concurrerend te zijn en hun burgers een *quality of life* op EU-niveau te garanderen.

Uiteraard wordt hierbij ook van de UPG verwacht dat zij een een deugdelijk financieel-economisch beleid voeren en dat zij voldoen aan de hoge EU-normen van *good governance*, milieu enz.

Kortom als wij in de West UPG worden zullen we op onze tenen moeten gaan lopen. Ook wij zullen moeten gaan voldoen aan de stringente Europese *benchmarks* op veel gebieden. Net als bijvoorbeeld Madeira en de Canarische Eilanden.

En dat is maar goed ook – niet zozeer voor de EU voor ons zelf.

En als wij in de West 'autonomie' definiëren als het recht van politici om bestuurlijk wanbeleid te voeren, en die indruk heb ik weleens, is het heel goed dat wij in de West dit soort autonomie verliezen.

Terug naar het Koninkrijk. Hoe nu verder ? Wij leven nu al meer dan 50 jaar in het Koninkrijk van de 'knellende banden'.

Wij staan voor de keuze: willen wij op dezelfde voet doorgaan of willen wij het Koninkrijksverband eindelijk een heel andere politieke inhoud geven? Willen wij de *knellende banden* voortzetten of willen wij misschien toch eens proberen van ons Koninkrijksverband een soort strategisch partnerschap maken?

En daar zouden wij niet eens het Statuut voor hoeven te wijzigen. De fundamentele politieke problemen die wij in het Koninkrijk hebben zijn – zoals we zo vaak hopen - niet te reduceren tot technisch juridische problemen die problemen waar onze ambtenaren steeds zo druk mee bezig zijn. De juridische *quick fix* waar met name de Nederlandse regering zo vurig op hoopt bestaat niet.

Wat vereist is, is een omslag in het denken.

Wat vereist is, is dat wij gaan inzien dat terwijl de hele wereld bezig is vooruit te kijken en overal op ons heen landen integreren in grotere verbanden en overal strategische partnerschappen worden gesloten wij niet de luxe hebben om in de achteruitkijkspiegel te blijven kijken.

En dat wij in de West gaan inzien dat wij eindelijk de concepten en de (dekolonisatie)retoriek van medio vorige eeuw loslaten en ons moeten gaan baseren om de nieuwe realiteiten.

Realiteiten die, al zijn wij eilanden, ook voor ons gelden.

De wereldorde is fundamenteel veranderd vergeleken met medio vorige eeuw toen wij het Statuut opstelden.

Mede als gevolg van de ICT-revolutie is er nu sprake van een steeds meer globaliserende wereld met mondiale concurrentie.

In deze globaliserende wereld gaat het niet meer in de eerste plaats om de volkenrechtelijke verhoudingen tussen soevereine landen. Er zijn nieuwe actoren die vaak meer economische en politieke invloed hebben op de internationale politieke processen.

Het gaat nu om een krachtenspel tussen machtsblokken, individuele landen, grote transnationale ondernemingen, lobbygroepen, enz.

En al deze actoren bepalen niet alleen het internationale panorama maar in de praktijk hebben zij ook intern, binnen het staatsverband en zeker ook binnen ons klein eilandelijk verband, vaak meer invloed dan de constitutionele staatsorganen.

Zo is de Arubaanse overheid medio jaren tachtig plotsklaps de helft van de inkomsten kwijtgeraakt en is de werkloosheid op Aruba tot boven de 30 procent gestegen door een beslissing die ergens in New Jersey werd genomen door de directie van een Amerikaans bedrijf.

Er bestond geen enkele wettelijke regeling die de EXXON destijds het recht gaf om Aruba de facto failliet te maken. En toch konden wij op Aruba - en trouwens ook Nederland - niets doen tegen het besluit om de raffinaderij te sluiten.

Wij ondervinden op onze eilanden dagelijks hoe als gevolg van de globalisatie van de mondiale concurrentie zonder een *global governance* de kleinere en zwakkere landen – zoals wij dus - in de praktijk enkel als speelbal fungeren van de sterkere actoren. Van olieraffinaderijen, van luchtvaartmaatschappijen, haven-exploitatie-maatschappijen noem maar op.

In de context van de globaliserende wereld heeft de discussie over onafhankelijkheid en autonomie dan ook een heel nieuwe dimensie gekregen. Het gaat anno 2006 niet meer om de op papier bestaande *formele* soevereiniteit, die vrijheid en onafhankelijkheid zou impliceren. Het gaat om de *effectieve* soevereiniteit; het gaat er om hoe in de praktijk, in het belang van de eigen burgers, gecompliceerde nationale en internationale politieke en economische processen kunnen worden beïnvloed. Hoe meer *grip* te krijgen op die factoren en omstandigheden die in de praktijk van wezenlijk belang zijn voor het welzijn van de eigen burgers.

En grote soevereine landen hebben ingezien dat ook zij dit niet alleen kunnen en er niet aan ontkomen om hiervoor de krachten bundelen. Zij hebben ingezien dat zij een gedeelte van de *formele* soevereiniteit moeten inleveren om in gezamenlijkheid meer *effectieve* soevereiniteit te verkrijgen. Het wordt tijd dat ook wij in de West, die noch groot noch soeverein zijn, gaan inzien dat het idee van hechte samenwerking niet in strijd is met het ideaal van onafhankelijkheid en van autonomie. Samenwerking en integratie zijn meer en meer juist voorwaarden om in gezamenlijkheid in de praktijk nog een beetje 'baas in eigen huis' te kunnen zijn en nog een beetje 'vrijheid' te kunnen behouden en een beetje de risico's te kunnen beperken.

Ons blindstaren op onze zgn. autonomie in Koninkrijksverband en in EU-verband en ons streven naar isolement om die overigens grotendeels fictieve autonomie te beschermen – door bijvoorbeeld behoud in EU-verband behoud van de zgn. LGO- status na te streven is juist een gevaar voor onze *effectieve* autonomie.

Het is dan ook rekening houdend met de nieuwe wereldorde waarbinnen de eilanden, maar ook het Koninkrijk als geheel, in de toekomst zullen functioneren dat wij inhoud zullen moeten geven aan het Koninkrijk als strategisch partnerschap. Maar is het omvormen van het Koninkrijk tot strategische partnerschap wel mogelijk ?

Ik denk van wel, maar ik denk ook dat wij er daarbij wel van moeten uitgaan dat bij elke vorm van gezonde permanente samenwerking, bij elke strategisch partnerschap, in ieder geval sprake moet zijn van een eigen belang van alle partners bij de samenwerking. Dat geldt ook voor het Koninkrijk. Na meer dan een halve eeuw lijken mij de gezamenlijke koloniale erfenis en de eventueel daarom gebaseerde gevoelens van schuld en piëteit - zo die ooit bestaan hebben - geen deugdelijke basis meer voor het voortbestaan van het Koninkrijk. Bij de 'reinvention' van het Koninkrijk, en daar heb ik het nu over, zullen we dan ook de belangen van de Koninkrijkspartners bij de samenwerking in Koninkrijksverband moeten gaan identificeren en wij zullen ook moeten gaan

identificeren welke *assets* wij en de andere partners hebben die in deze Koninkrijkssamenwerking kunnen worden ingebracht. Pas dan kunnen wij vaststellen op welke gebieden complementariteit en synergie mogelijk is en samenwerking dus nuttig is.

Maar bestaan die eigen belangen wel ? Zijn er wel gebieden waarop samenwerking tussen zover van elkaar gelegen rijkdelen wederzijds voordeel opleveren ?

Ik ben overtuigd dat dat het geval is. En zelfs meer dan wij beseffen.

De globalisatie biedt niet alleen nadelen en risico's maar ook voordelen. Het feit dat de Caribische rijkdelen en Nederland – beide op strategische locaties - ver van elkaar gelegen zijn lijkt een nadeel maar is ook een *asset*.

En overigens is bijvoorbeeld ook het tijdsverschil een *asset* voor de internationale financiële dienstensector.

De Antillen en Aruba, onderdelen van een EU lidstaat, bevinden zich ook in Europees verband op een strategische voorpostpositie. Zij zitten op een strategische locatie dicht bij het vasteland van Zuid-Amerika op een kruispunt van de routes Noord-Amerika-Latijns Amerika en Europa.

Zij hebben, zeker vergeleken met de regio, een goede infrastructuur met onder meer uitstekende lucht- en zeehavenfaciliteiten en telecommunicatieverbindingen en onze mensen daar zijn meertalig en traditioneel internationaal gericht en vertrouwd met buitenlandse handel en toerisme.

En de Caribische eilanden hebben nog andere soorten *assets*.

Zij zijn deel van het Koninkrijk der Nederlanden en dit Koninkrijk is weer lidstaat van de EU.

Beide zijn moderne 'waarden'gemeenschappen die rechtszekerheid en stabiliteit kunnen bieden en dat zijn essentiële voorwaarden voor een gezonde ontwikkeling op alle gebieden.

Dames en heren

Al enige jaren zijn de EU en de Latijns Amerikaanse en Caribische landen in het kader van het zgn. Rio-proces bezig met de realisering van een EU-LAC biregionaal strategisch partnerschap, een strategisch partnerschap op velerlei terrein.

De Caribische rijkdelen bevinden zich in het centrum van dit zich ontwikkelend EU-LAC netwerk. Binnen dit zich ontwikkelend EU-LAC-netwerk zouden de instituties en instellingen, ziekenhuizen, universiteiten enz., in de West, die nu lijden onder de beperkingen van onze hele kleine schaal, nieuwe ontwikkelingsmogelijkheden moeten kunnen vinden.

En dat geldt ook voor onze bevolking daar waarvan een groot gedeelte meer Europese talen spreekt dan de gemiddelde EU-burger in Europa. Binnen dit zich ontwikkelende ruimer EU-LAC netwerk is er ook sprake van heel nieuwe toekomstmogelijkheden voor onze studenten. Studenten die niet alleen een goede opleiding op EU-niveau hebben genoten maar die ook de taal en cultuur van zowel Europa als de regio kennen.

En het gaat daarbij niet om een keuze in de West tussen samenwerking met Europa *of* met de regio. Het gaat om *en-en*. Intra-regionale handel en samenwerking en extra-regionale handel en samenwerking complementeren elkaar. Een van de belangrijkste speerpunten in de Europese strategie ten aanzien van de ontwikkeling van de verafgelegen UPG is juist dat deze UPG beter moeten gaan functioneren in de eigen regionale netwerken. Dit niet alleen in het belang van deze UPG maar ook in het belang van de EU zelf, de EU die de UPG ziet als strategische voorposten van de Unie.

Er zijn ongetwijfeld nieuwe ontwikkelingsmogelijkheden. Maar die komen niet uit de lucht vallen.

Waar het om gaat is dat wij niet steeds weer proberen de discussies over de samenwerking binnen het Koninkrijk te blijven reduceren tot discussies over de sluitende begroting, bestuurlijk hoger toezicht en over wijzigingen van de staatsrechtelijke regels enz. Steeds maar op zoek naar de *quick fix*. Eigenlijk kunnen we niet eens zinnig praten over het uitwerken van nieuwe structuren en modellen zolang wij zelfs nog geen consensus hebben over de ratio van de samenwerking en de uitgangspunten van ons nieuw Koninkrijk..

Goedbeschouwd zijn we het in Koninkrijksverband het nu eigenlijk maar over één punt met elkaar eens. En dat is dat de andere partners in het Koninkrijk niet te vertrouwen zijn. Maar intussen willen wij wel met deze 'partners' in het Koninkrijk blijven.

Maar moet dat dan altijd met de 'knellende banden' net zoals in de laatste halve eeuw ? Ik geloof dus dat het anders kan, en ook anders moet.

En ook dat de tijd dringt.

We laten teveel kansen liggen. De rest van de wereld blijft niet op ons wachten. Overall ontstaan strategische partnerschappen en wordt gestreefd naar synergie, de wereld - in onze Caribische regio en in Europa - verandert snel en het wordt tijd dat wij – en vooral wij in de west - ons bewust worden dat ook al zijn wij eilanden ook onze toekomst medebepaald wordt door deze nieuwe ontwikkelingen en de nieuwe kaders.

En de tijd dringt vooral voor onze mensen op de eilanden. En ook voor onze mensen hier. Twee derde van de studenten van de Antillen die hier studeren gaat niet terug bij gebrek aan perspectief daar.

Toen de Antillen eind jaren 40 met Nederland begon te praten over het nieuwe Koninkrijk was het capita inkomen op de Antillen anderhalf maal zo hoog als in Nederland. Gelukkig voor Nederland dat er in die tijd geen E-bay bestond.

Ik denk dat wij het aan die mensen daar op de eilanden verplicht zijn het eindelijk over een andere boeg te gooien.

Ik heb het al gezegd ik geloof niet in een *quick fix* voor het Koninkrijk. Het zoeken daarnaar heeft ons al teveel tijd gekost.

Het gaat erom een nieuw proces op te starten. Een nieuw proces om het Koninkrijk te herdefiniëren.

Wij zullen het - op het verleden gebaseerde onderling wantrouwen, voor een groot gedeelte gebaseerd op een verkeerde perceptie – en dat wederzijds – moeten zien te overstijgen.

En wij moeten eindelijk los van al de dagelijkse irritaties, eindelijk onze energie en creativiteit gaan richten op het formuleren – en dit voor het eerst - van een integrale toekomstgerichte visie voor het Koninkrijk.

En we moeten het zelfvertrouwen en vooral ook de ambitie hebben om de oude vertrouwde - maar doodlopende paden - te verlaten en nieuwe paden in te slaan.

Wij moeten daarbij ook durven 'out of the box' te gaan denken.

En daarvoor hebben wij, uiteraard, en aan beide kanten van de oceaan, ook leiderschap nodig, visionair leiderschap, op politiek terrein maar ook visionair leiderschap op alle andere gebieden.

Want de kwaliteit van het samenwerkingsproces binnen het Koninkrijk wordt niet alleen bepaald door de politiek maar ook door alle die verschillende actoren die binnen het Koninkrijk actief zijn. En daartoe behoren wij allemaal die hier aanwezig zijn.

Wij allemaal moeten ons steentje bijdragen.

Ik wil eindigen met te zeggen dat ik blij ben dat ons Genootschap al tien jaar zijn best doet om van zijn kant zijn steentje bij te dragen. Dit was – zoals de oprichters weten - ook eigenlijk vanaf het begin de missie van onze Genootschap.